

ΠΕΡΙΕΡΓΕΣ ΤΑΞΕΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

ΕΝΑΣ ΕΛΛΗΝ ΑΡΧΙΑΤΡΟΣ ΣΤΗΝ ΑΒΗΣΣΥΝΙΑ

Πρό 45 ετών. Ο αυτοκράτωρ της Αβησσυνίας Ίωάννης ζητεί από τον αδελφό του βασιλέα της Ελλάδος Γεώργιο Α' ένα γιατρό. Πώς είδε τη χώρα των Αιθίοπων ο αρχίατρος Νικ. Παρίσης. Παρακλιούσης μιας έκστρατειας. Ο Ίωάννης άκουσε με την Ίστορία της Έλληνικής Έπαναστάσεως. Η ζωή κάτω από την έντα. Περιέργη ήθη και έθιμα, κ.τ.λ.

Έργαδια φίλια Έλλήνων και Αβησσυνίων χρονολογείται από το 1886. Την εποχή εκείνη, ο τότε αυτοκράτωρ της Αιθιοπίας, Ίωάννης, έστειλε ένα γράμμα στον τότε βασιλέα της Ελλάδος Γεώργιο Α' και τον παρακαλούσε αδέλφικα να του στείλη ένα γιατρό, να του γιατρέψη μη άρρωσται, απ' την οποία βασανίζεταν χρόνια. Ο Γεώργιος ανέθεσε στον άρχιατρο του στρατού μας Νικ. Παρίση την άποστολή αυτή, κι' ο Παρίσης έπηγε στην Αβησσυνία, Ήγη' εκεί άρκετον καιρό κι' όταν γύρισε στις Αθήνας, συνέγραψε τις καξεδιοτικέ του εντυπώσεις. Από τις περιέργειές αυτές σελίδες — που είνε άγνωστες — δημοσιεύουμε τα πιο ενδιαφέροντα σημεία.

«Στις 8 Ίουνίου 1886, κατά τις 10 π.μ. — γράφει ο Έλλην άρχιατρος — έμπήγαμε εις την πόλι Μακαλέ, που βρίσκεται στην πεδιάδα Τιγγέ. Έγινώρισε από τις χώρες των πολεμικών και άνοικτών φιλών Γαλλία, κατά των οποίων ο αυτοκράτωρ Ίωάννης ήγε έκστρατεύσει με 100 χιλιάδες στρατιώτες του, απ' το Νοέμβρι του προσημένου έτους, Ξεανώντας απ' το στρατόπεδο της Αιχθάρας.

Έπρωτοφρέτο, όπως συνήθος, ο αδελφός του Ράι Άλοβία Ντεγκιάς Τσαοκάι με τους περσούς και Ιταίς του, για ν' άνοιξη δρόμο, διατάζοντας τους στρατιώτες του να σπάζουν δεξιά κι' άριστερά με τα μαζούκι τους ναυάρια τους χωματούς, τα φορτηγά, τα ζώα, τις γυναίκες και τα παιδιά.

Ακολουθούν οι τιτανανστές, έχοντας δεμένα τα πηλιανά τους ελάνο σε μωνάρια, οι μουσικοί με τις μαζούρες τους σάλπιγγες και τους αινούς (ναγκάρι), κακομμένους από παλαιά κακάμια ή από κλάδους του δέντρου με αιμπόδι. Η μουσική τους άποτελούσε κάτι σοβαρό και ρυθμικό, που ένδοσιάζε το στρατό.

Μετά τους μουσικούς, ακολουθούσε ο αυτοκράτωρ έφιππος, φορώντας τη μεγάλη άστραφτερη στολή του, άφρι προχωρώντας. Δεξιά του παρακολουθούσε ο Μητροπολίτης κ. Πέτρος, επάνω σε χρυσόφαινη μωβία κι' εγώ επάνω σε κανελιά άλογο. Η σέλα και τα γάμουρα του άλλου μου — όλα δώρα του αυτοκράτορος — ήσαν χρυσόστολτα κι' έφεραν τα βασιλιά σήματα. Άριστερά κι' λίγο πίσω, ακολουθούσε ο Τσεγιέ Θεούμιος (έπιπρωτός της Θηρακίας) επάνω σε στωϊαμένη μωβία. Όλοι ναυπούσαμε τις άπαραίτητες διαφέλλες έναντιον του φοβερού Αφρικανικού ήλιου. Η άμπρόβλες του αυτοκράτορος και του Μητροπολίτου ήσαν βαρυσκόζιμες, μεταξοτίες.

Ακολουθούσαν οι άπειροφίλοι μου ράι (στρατηγού), οι σημαφόροι, οι ταμεία, οι σωματοφόλλες και λοιπή ακολουθία άξιωματούχων κρατώντας το σημα του ο καθένας, όλοι με τη μεγάλη τους στολή και πίσω ερχόπαν άπειρο πλήθος από στρατιώτες μαζί με πεί... γυναίκες τους, άλογα, άρκαμπάδες, κλπ. Όλος ο κάμπος του Μακαλέ παρουσιάζε γραφικώτατο θέαμα, με τις άσπρες χλωμάδες των στρατιω-

τών και τα πλατεί κόκκινα ζουάρια του.

Όταν ο αυτοκράτωρ έμπήγε στην πόλι, μυριάδες πυροβολισμοί έγένισαν από κατόν και γρότον τον άερα, και από μυριάδες στόματα έβγαναν φωνές χωράς και άγαλλιάσεως και άλαλαγμού. Ο Ίωάννης ξεπέφεσε μπροστά στο ναό της Παναγίας, εδέχθη τον Κλήρο, ο όποιος, φορώντας τα έπίσημα άμυρτα του, έβγαλε δοξολογία. Έπειτα ο αυτοκράτωρ καθώλιεψε αλλι και πήγε στα βασιλιά του δομάτια ν' αναπαύη.

Εγώ, με τους άκοιούθους μου, έστήσαμε σε μαρη άπόσταση την εύφορη σπηνη μας, έπρωγευματίας και άναπαυόμαστε. Οι άκόλουθοι μου ήσαν ο νεαρός Ύδροίος Σταύρος Μερκόνης, ο δεσφρμένος μου Ήλιος Ίωάννου Ίεροφιλίτης κι' ένας όμογενής απ' την Προύσα, όνομαζόμενος Σιεμίν Πατακωνοστρωτιον. Αιτόν τον άπελευθερώσαμε απ' τα χέρια του Ράι Μιχαήλ, που τον κρατούσε αιχμάλωτο στα Μάγδαλα, ως άπλοδορθωτή. Ο Αβησσυνιό μάλστα του εζαν άλλαξει και τ' όνομα, τον έλεγαν Μπασφάρτον, δηλ. Σολομώντα.

Ενώ ετσι άναπαυόμαστε, έμπήγε στη σπηνη ο θυρωρός μας, ο όποιος — κατά τα έθιμα — έδωσε γόφο απ' τη μέση του τη μωή του χλωμάδα, έκανε ένα βαθύ τεμενά κι' ετρε στο δεξιμηνία του εό Γεάντζο (ο Μεγαλειότατος) έστειλε στον μπάσα χ ακιμ (στον άρχιατρο) πέντε άγγελάδες, πέντε γόμους τέκι (δηλ. πέντε σπάνιες ύδρομέλι), τριάζοσε λίτιτες, βούτρω, μπέμπρι (πυλάκι από κόκκινη πτερίτ) και τρία άρνά. Κι' όλα αυτά για να πανηγούρισε οι Έλληνες ξένοι του την αίσια άμξη του αυτοκράτορος στην πόλι Μακαλέ.

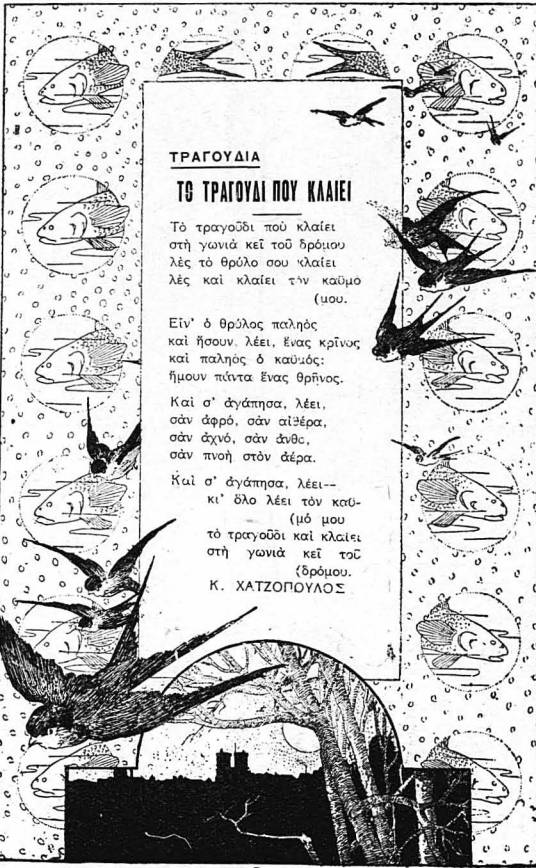
Ο δεξιμηνής έσφρόθη και διάταξε το θυρωρό να όδηγήση μπροστά μας τον άπεσταλμένο του αυτοκράτορος. Ήταν ένας γιαντσόμος Αβησσυνιός, όνοματι Οιδιέ. Έμπήγε στη σπηνη με το χαμόγελο στα χείλη, έχαρόετρε με βαθιά ύπόβληση και σε καθαρύνουσα Αμαρική διάλεκτο ετρε ποιποδοός :

— Ο Ίωάννης ο αυτοκράτωρ να Ήση! Εγώ είμαι δούλος της Μεγαλειότητός του, δούλος που πρώτον λατρώ! Να Ήη ο Βασιλέων τον Βασιλέων! Όλα τα άγαθά ύπόχρον! Σας στέλλει ο Μεγαλειότατος δώρον άφθονη τροφή και πιωτό για σάς και τους άνθρώπους σας! Τα καμμένα τα παιδιά πρέπει σήμερα να φάνε διπλάσια, για να ίδουν πόσο ο Νεγκούς (Βασιλέυ) αγαπά τους Έλληνες... Ο Νεγκούς διάταξε να σφαχτούν δυό χιλιάδες άγγελάδες για το λαό του, το ύδρομέλι να τρέξη άνω ο Ταναζέσ ποταμός. Έστειλε περισσότερες άγγελάδες σήμερα και στον ύπουργό της Θηρακίας. Μόνος μου έδούλεξα πεί δικές σας άγγελάδες. Είνε δώμορες σάν ναρούσα. Να πεθάνω εγώ και να Ήση ο Βασιλέας μας ο Ίωάννης!...

— Κάθησε, Οιδιέ, του είπα, να πής το τέκι σου, τον καρέ σου, να κεντίσης το πογαρώσα σου. Ο γέρος εκάθησε σταυροπόδι στην άκρη του χλωμά και άφορ ήπε το ύδρομέλι που του προσφέρουμε, ετρε :

— Σήμερα θα σάς πώ μεγάμια νέα. Άκουσα να λένε ότι ο Νεγκούς διάταξε να έτοιμάσουν μια λαυρη στολή για το μπάσα χ ακιμ. Φαίνεται ότι ο Νεγκούς θέλει να στολήσει για καλά το Ροίμ (Έλληνα) γιατρό του!

Η είδηση με συγκίνησε. Ήθερα ότι μόλις εφθάσαμε στην πρωτεύουσα Μακαλέ, Ψ αναχωρούσα πει από τη φίλη Αβησσυνία για

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΠΟΥ ΚΛΑΙΕΙ

Το τραγουδι που κλαίει στη γωνιά κει του θρόνου λές το θρόλο σου κλαίει λές και κλαίει την καίμο (μου).

Είν' ο θρόλος παλός και ήσου, λεί, ένας κρίνος και παλός ο καυός; ήμου πάντα ένας θρήνος.

Και σ' άγάπησα, λεί, σάν άφρο, σάν αιθέρα, σάν άχνό, σάν άνθε, σάν πιωθ στον δέρα.

Και σ' άγάπησα, λεί— κι' όλο λεί τον καύ (μό μου) το τραγουδι και κλαίει στη γωνιά κει τού (θρόμου). Κ. ΧΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ένα έμετικό που έσωσε δυό φορές τή... Γαλλία!... 'Ο θαρραλέος ζωγράφος κι' ο νικημένος στρατηγός. 'Ο εύγενής με τά... πνευματώδη μαλλιά! 'Ο μικρός που σφύριξε στην έκκλησία κι' ο ποιητής Ρουά. Τά ιδιαίτερα τών βασιλέων, κτλ.

Κάποτε που ο Λουδοβίκος ΙΔ' άσθένησε σοβαρά στο Καλά, εύθηκε χωρίς σ' ένα έμετικό φάρμακο που πήρε.

Τό ίδιο φάρμακο θέλησε να δοκιμάσθι σέ άνόλογη περίπτωση και ο Μαζαρινός, στον όποιον όμως έπέφερε τό θάνατο.

—Τό φάρμακο αυτό, έλεε τότε κάποιος έχθρός του Μαζαρινού, έσωσε... δυό φορές τή Γαλλία!...

'Ο διάσημος Αυστριακός ζωγράφος πολεμικών πινάκων Φρίτζ Λαλεμάν, μετά τή φοβερή μάχη τής Σάδοβας, κατά τήν όποία οι σμπούλιται του έπαυαν πολεούθρια, παρουσιάστηκε στον άρχηγό του στρατού στρατηγό Βένεδεκ και του εξέφρασε τήν έπιθυμία να γυρίσθι στή Βιέννη.

—'Αλλά είστε υποχρεωμένος, νομίζω, του άποκρίθηκε ο στρατηγός, να παρακολουθήτε τό στρατό σέ όλο τό διάστημα του πολείου.

—Μάλιστα, γενναίωτα, αποκρίθηκε τομπαρά ο ζωγράφος. 'Αλλά είμαι υποχρεωμένος να ζωγραφίσω θριάμβους και όχι καταστροφές...

Κάποτε ο 'Αρνό-Μαζουίνω έπεσεφθι τον κόμητα Φριζέ, έναν εύγενή που φημιζόταν πολύ για τό πνεύμα του. Μπαίνοντας στον διαμώματό του, τον βρήκε να χτενίζεται και, θέλοντας να τον κομπαιμεντώθι, του έλεε:

—Βλέπω ότι έχετε... πνευματώδη μαλλιά.

—'Αν ήμουν βέβαιος πως λέτε τήν αλήθεια, του άπήνησε μ' έτοιμότητα ο κόμης, θα τάζωνα άμείωτος και θα σάς τά έδωνα για να τά χρησιμοποιήσετε ως... περιούσια!...

Τήν επομένη τής προεμέρας του 'ΑΓίου τής Πολιμιάνας, ένας έργο του δραματογράφου Κασουίλε που σφραγίστηκε άγώιως από τούς θεατάς, ο ποιητής Ρουά είχε λάει σέ μιά έκκλησία.

Έκει, ακούγοντας ένα μικρό παιδί να σφριζή σιά, γύρισε στή μητέρα του και τής έλεε:

—Κυρά, πές του παιδιού σου να μη σφριζή, γιατί τή λειτουργία δεν τήν έχει γράφει ο Κασουάκ!...

'Ο βασιλέας τής Γαλλίας Λουδοβίκος ΙΒ' παρατιόνταν κατά Φερδινάνδου, τον δεν είχε εξαπατήσει δυό φορές.

—Λέει ψέματα, έλεε ο Φερδινάνδος όταν τώμαθε. Τόν έγέλασα πάνω από δέκα φορές!...

—Πάρτην έσύ, μεγάλε γιατρέ, για να θυμάσαι τόν 'Ιωάννη! 'Από τήν ήμερα εκείνη ο άγαπητός Αυτοκράτωρ παρήτεινε κάθε μέρα και περισσότερο τής σινεντέ'βις του μαζύ μου, και όλοένα ήθελε να μαθαίνι για τήν 'Ελλάδα, τήν ιστορία τής και πρό πάντων του άρεσε ν' ακούη για τούς άντρες τής 'Ελληνικής 'Επαναστάσεως. 'Ο μελαψός εκείνος και ήρωικός Αυτοκράτωρ, ακούγοντας τά κατορθώματα του Κολοκορώνη, του Καραϊσάκη, του 'Ταβέλλα κτλ., ένθουσιαζόταν και τότε-πότε άρνε μια κραυγή πολεμικού μένους, ανατηδόντας στή θέσι του!...

Σέ άλλο φύλλο θα δημοσιεύσουμε τής ταξιδιωτικές έντυπώσεως του 'Ελληνος αρχιάτρου.

τήν άγάπητή μας πατρίδα, έπειτα από δυό έτών διαμονή πλησίον του φιλέλληλου Αυτοκράτορος 'Ιωάννου. Είχα σταλεί στον Αυτοκράτορα (κατόπι εύμενέως προτάσεως του τότε Πρωθυπουργού μας Χαριλίδου Τρικούπη) παρά τού Βασιλέως μας Γεωργίου, έπιθυμώτος να έκπληρώσθι έπιθυμία του Βασιλέως τών 'Αθρησώνων, ο όποιος έπαυσε από Ισχυαλία. 'Ο 'Ιωάννης πιά είχε γιαιρευθεί... 'Η πατρίδα μας βρισκότανε τότε σθένον σέ πολεμική κατάσταση, άποκλεισμένη από τούς στόλους τών Συμμάχων. 'Η 'Ελληνική έφημερίδες, που μου έφταναν ταχτικά, μετέδωσαν τόν ένθουσιασμό και σέ μένα και στον φιλέλληνα Μονάγγη. Βρισκόμαστε στή Ζακυνθού όταν, ένα πρωί, που είχα πάει στήν αυτοκρατορική σπηνή, όπως συνήθως, για να έπισκεφθώ τόν Αυτοκράτορα, ο 'Ιωάννης παρήτηρησε στο διερχομύνα, ότι ήμουν λιγάκι χλωμός και τού φράνονουν άδυνατισμένος, και ορωτοσε μήπως δεν με περιποιούνται όσο πρέπει. Έκατάλαβα τά λόγια του Αυτοκράτορος και συγκινημένος για τό ένδιαφέρον του, έλτα, αρχίζοντας νατά τά έθια των 'Αθρησώνων:

—Νά ζή ο Γεώργιος Α'. Νά ζή ο 'Ιωάννης! 'Εχω πάντοτε εύες τής προηρησεως που έχετε διατάξει. 'Ο στρατός σας με θεωρεί ών

ΞΕΝΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Τά Γαρύφαλα.

(Τού Ραφαήλ Σόρμπι).

γαυό του, γιατί βλέπει τόσο με άγαπάτε και με τιμάτε χάρην του Βασιλέως μας Γεωργίου. 'Αλλά χθές, μόλις έβγυγα από δω, βρήκα στή σπηνή μου τόν ύπηρέτη μου Τούζο, ο όποιος έγύρισε από τή Μασσαά, και μου έφερε γράμματα και έφημερίδες από τας 'Αθήνας. 'Η οικογένεία μου υγιαίνει, αλλά έπεθύμησε να με ιδή. 'Η πατρίδα μου εινε άνάστατη, γιατί τήν άδίκουν. Οι γύρω λαοί ζητούν να κατακτήσουν τά ύπόδοικα στήν Τουρκία μέρη τής. Τόν Βασιλέα μας Γεωργίο δεν τόν άφίνουν οι άλλοι Βασιλέες έννομένοι να πολεμήσθι. 'Οπως όλοι οι 'Ελληνες ζητούν τόν πόλεμο. Εινε ντροπή να μη λάβω μέρος κι' έγω. Απούθια γιατί θα σάς λυπησώ, Μεγαλειώτατε, με τήν έξης αίτησί μου: 'Επεθύμησα να ιδώ τήν πατρίδα μου!

—Παιδί μου, σέ άγάπησα, μου άπήνησε συγκινημένος ο Αυτοκράτωρ, γιατί έκαμσε τά πάντα για τή θεαρεία μου. Ποτέ δεν άκουσα κατό για σένα. Χαιρώ που μένετε εύχαριστημένος από μας και θα γράφο προς τόν σεβατό μου άδελφό, τόν άνιχτο Βασιλέα τών 'Ελλήνων Γεώργιο (όπως Γεώργη νεγκούσ Ρόμ) ότι ποτε δεν με δυσαρεστήσε. Έγώ είμαι ο 'Ιωάννης! Μά τόν πατέρα μου Μίρτσα! Είθε να καταστροφούν όλοι οι έχθροι τής 'Ελλάδος!... 'Αλλά, παιδί μου, τώρα δεν έπιθυμώ να σέ στείλω, γιατί βρισκόμαστε πολύ μακριά και οι δρόμοι εινε κακοί. Έχεις δίκιο για όσα μου είπες: Είσαι πατέρας, είσαι 'Ελλην. Έχεις δίκιο! Περιμένε ακόμη λίγο, σφίξε τήν καρδιά σου. Θέλω να σέ στείλω όπως πρέπει από τήν πρωτεύουσά μου τό Μακαλέ.

Εύχαριστήσα τόν Αυτοκράτορα καταλλήτως και τόν παρακάλεσα τότε να δεχθί μερικές μποτίλες φινό κρασί του «Σάλονας», άσπρο, άρεστίνο, που μου τής είχαν στείλει από τας 'Αθήνας και τής όποιος κρατούσε ο πιστός μου Τούζο, ο πωμένοντας έξω από τήν αυτοκρατορική σπηνή. 'Ο διερχομύνας άνοιξε μιά άρ' αυτές κ' έγυσε λίγο κρασί στή χούφτα του, θέλοντας να πησ κατά τό έθιο τών 'Αθρησώνων, για να δείξθι ότι δεν έχει μέσα δηλητήριο. Τότε ο Αυτοκράτωρ, άγροικντάζοντας τό διερχομύνα μου, τού έλεε:

—Τί κάνεις έσύ; 'Ο τι προέρχεται από τό γιατρό μου, εινε γιατρού στο σώμα μου! Δεν έχω άνάγκη να με πεισθώ έσύ, κατεργάρη, που έμαθες στήν πατρίδα μου να δοκιμάζεις πώτος τά καλά κρασιά. Πήγαινε να πησ στο Μπριζωνόν Μαρούσά σου δόση τό ποτήρι μου!

'Ο διερχομύνας έξετέλεσε τή διαταγή και ξαναγύρισε φέρνοντας τό άργυρό επίχρυσο ποτήρι, που έλτα δωρήσει στον Αυτοκράτορα όταν πρωνοήθη. 'Ο Αυτοκράτωρ βρήκε τό κρασί θαμνάσιο και άρξασε να με ρωτά για τήν κατασκευή του κτλ. 'Επειτα έβγαλε από τήν πλεχτή κόμη του μια διαμαντοστόλιση βαρύντη καρφίτσα και μου τήν έγέλασε λέγοντας:

